

กรมราชทัณฑ์

ข้อมูลภาพรวมประกอบการชี้แจง

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาคดีศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
วุฒิสภา

กรมราชทัณฑ์

คณะผู้บริหารกรมราชทัณฑ์

นายสทการณ เพ็ชรนรินทร์
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

พันตำรวจโท เซน กาญจนাপัจจ์
รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

นายชาญ วชิรเดช
รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

นายสมบุญรณ์ ศิลา
รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

นายยุทธนา นาคเรืองศรี
รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ

• วิสัยทัศน์

“องค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันและคุ้มครองสังคม”

• พันธกิจ

- ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักสิทธิมนุษยชน สอดคล้องมาตรฐานสากล
- แก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

• ภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2561

1

ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2

กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับ นโยบายของกระทรวงหลักอาชีวศึกษา และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

3

ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามหน้าที่และอำนาจของกรม

4

ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กรมราชทัณฑ์

โครงสร้างกรม อัตรากำลัง จำนวนผู้ต้องขัง

โครงสร้างกรมราชทัณฑ์

ส่วนกลาง

33 เรือนจำกลาง
24 ทัณฑสถาน
14 กอง
5 สถานกักขัง
4 เรือนจำพิเศษ
1 สถานกักกัน

ภูมิภาค

49 เรือนจำจังหวัด
27 เรือนจำอำเภอ

รวมเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ

143 แห่ง

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

จำนวนข้าราชการ 12,524 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2568

9,533 คน

2,991 คน

ส่วนกลางกรม 515 คน เรือนจำ/ทัณฑสถาน 12,009 คน

อัตราส่วน เจ้าหน้าที่ทั้งหมด : ผู้ต้องขัง 1 : 24

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติในเรือนจำ : ผู้ต้องขัง 1 : 25

(มาตรฐานสากล 1 : 5 มาตรฐาน กพ. 1 : 10)

ผู้ต้องราชทัณฑ์

จำนวนผู้ต้องขังราชทัณฑ์ 301,765 คน

263,633 คน

38,132 คน

นักโทษเด็ดขาด 212,693 (70.48%) | ผู้ต้องขังระหว่าง 83,758 (27.76%)

คนฝาก (เยาวชน) 17 (0.01%) | ผู้ต้องกักขัง 5,186 (1.72%) | ผู้ต้องกักกัน 111 (0.04%)

คดีอาญา 211,686 (70.15%) | คดีทั่วไป 90,079 (29.85%)

ผู้ต้องขังต่างชาติ 10,654 คน

9,299 คน

1,355 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2568

1

ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน

13,050.5510 ลบ.

- ค่าวัสดุอาหาร 213,698 คน 4,731 ลบ. (28%)

- ค่าใช้จ่ายผู้ต้องขัง 130,800 คน 207 ลบ. (1%)

- เงินเดือน ค่าจ้าง 14,300 คน 5,887 ลบ. (35%)

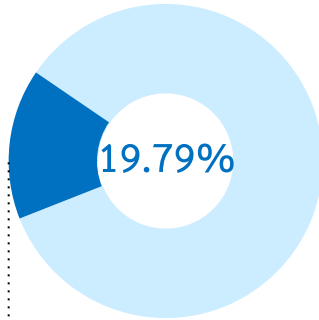
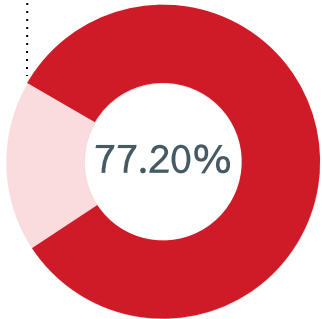
- ค่าใช้จ่ายประจำ รักษางานเดิม
ค่าสาธารณูปโภค 2,228 ลบ. (12%)

กรมราชทัณฑ์

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

16,905.4054

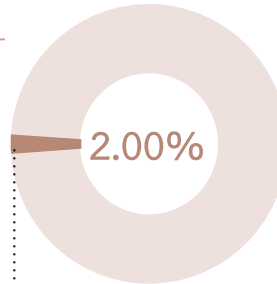
ล้านบาท

2

ก่อสร้าง/ปรับปรุง

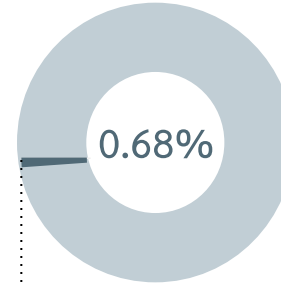
3,345.1691 ลบ.

3

ครุภัณฑ์สนับสนุน

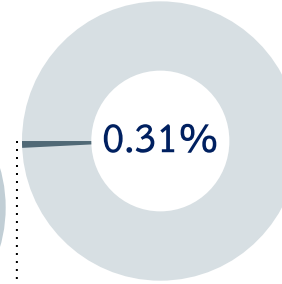
338.6361 ลบ.

4

แก้ปัญหายาเสพติด

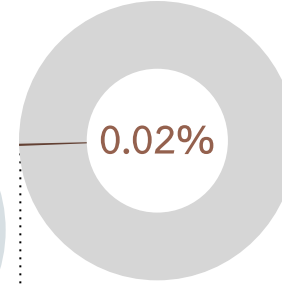
115.2499 ลบ.

5

พัฒนาผู้ต้องขัง

52.2216 ลบ.

6

พัฒนาบุคลากร

3.5827 ลบ.

การปรับลดงบประมาณในชั้นกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎร

วงเงิน

- ก่อนการปรับ – ลด 16,905.4054 ล้านบาท
- หลังการปรับ – ลด 16,711.3615 ล้านบาท
- รวมถูกปรับ – ลด เป็นวงเงิน 194.0439 ล้านบาท

คณะอนุกรรมการที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และรัฐวิสาหกิจ

วงเงินเข้าพิจารณา 3,353.8004 ล้านบาท

- ปรับลดงบประมาณของโครงการก่อสร้างและปรับปรุงเรือนจำเพื่อเสริมความมั่นคงในการควบคุม จำนวน 3 รายการ วงเงินรวม 193.8255 ล้านบาท
- คงเหลือวงเงิน 3,159.9749 ล้านบาท

คณะอนุกรรมการครุภัณฑ์ ICT และทุนหมุนเวียน

วงเงินเข้าพิจารณา 347.3738 ล้านบาท

- ปรับลดงบประมาณของโครงการผู้ต้องขังได้รับการควบคุม ดูแล จำนวน 3 รายการ
- วงเงินรวม 0.2184 ล้านบาท
- คงเหลือวงเงิน 347.1554 ล้านบาท

กรมราชทัณฑ์

ภาพรวมแผนงาน ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่าย

16,711.3615 ล้านบาท

แผนบุคลากร รวม 5,887.0234 ล้านบาท

แผนยุทธศาสตร์ รวม 10,742.1166 ล้านบาท

แผนบูรณาการ รวม 82.2215 ล้านบาท

สรุปวงเงิน ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กรมราชทัณฑ์

- แบ่งตามผลผลิต/โครงการและประเภทงบประมาณ

กลุ่มงานนโยบายและแผนงานงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ผลผลิต/โครงการ	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม (ล้านบาท)
ผลผลิต 1 : ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ปฏิรูปกฎหมาย และพัฒนาระบบการยุติธรรม	5,846.2108	40.8126	แผนงานบุคลากรภาครัฐ	-	-	5,887.0234
โครงการ 1 : ผู้ต้องขังได้รับการควบคุม ดูแล	-	7,168.0363	359.8991	5.4145	-	7,533.3499
โครงการ 2 : พัฒนาจิตใจเพื่อสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้ต้องขัง	-	7.3339	-	-	-	7.3339
โครงการ 3 : พัฒนาศักยภาพผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม	-	23.9150	17.3690	-	-	41.2840
โครงการ 4 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับบริหารจัดการข้อมูลผู้ต้องขังและเชื่อมโยงข้อมูลภายในกระบวนการยุติธรรม	-	24.7113	3.4320	-	-	28.1433
โครงการ 5 : ก่อสร้างและปรับปรุงเรือนจำเพื่อเสริมความมั่นคงในการควบคุม	-	-	3,122.2752	-	-	3,122.2752
โครงการ 6 : เรือนจำอัจฉริยะต้นแบบ (ด้านการควบคุม)	-	-	4.1550	-	-	4.1550
โครงการ 7 : พัฒนาศักยภาพบุคลากรราชทัณฑ์มุ่งสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล	-	1.9716	-	-	-	1.9716
โครงการ 8 : อำนวยความสะดวกของกระทรวงยุติธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	-	3.6037	-	-	-	3.6037
1. โครงการ : สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเรือนจำ	-	-	-	-	48.7376	48.7376
2. โครงการ : บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม	-	-	-	-	31.8728	31.8728
3. โครงการ : เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อต่อต้านการทุจริตและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	-	-	-	-	0.9551	0.9551
4. โครงการ : พัฒนาศักยภาพผู้ต้องขังสำหรับบุคลากรภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล	-	0.6560	-	-	-	0.6560
ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณฯ ปี พ.ศ.2569	5,846.2108	7,271.0404	3,507.1303	5.4145	81.5655	16,711.3615
ร้อยละ	34.98	43.51	20.99	0.03	0.49	100

กรมราชทัณฑ์

แผนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ผลสัมฤทธิ์

สังคมปลอดภัยและประชาชนเชื่อมั่นในระบบ
งานราชทัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง

- ก่อสร้างและปรับปรุงเรือนจำ/การพัฒนาสถานที่คุมขัง/การจัดประเภทหรือชั้นของเรือนจำ
- นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ
- ขยายพื้นที่แยกการควบคุมของผตข. ระหว่างพิจารณาคดี และผตข. เด็ดขาด
- พัฒนาฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะให้เจ้าหน้าที่ มีความร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น UNODC ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน (Work Plan) สถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักร ในการแลกเปลี่ยนการพัฒนางานร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการตรวจราชการให้เป็นมาตรฐาน และกรมราชทัณฑ์ฮ่องกง ในการจัดส่งเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการพิเศษเข้ารับการฝึกอบรม

ด้านสิทธิมนุษยชน

- ยกระดับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เช่น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี
- การดูแลสุขอนามัยผู้ต้องขังให้เป็นมาตรฐาน และไปเป็นตามโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง

- จำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการควบคุมและแก้ไข
- ขับเคลื่อนเรือนจำอุตสาหกรรม เรือนจำท่องเที่ยว เรือนจำสีเขียว
- ส่งเสริมทักษะพิเศษเฉพาะด้าน (กีฬา ศิลปะ ดนตรี)
- ส่งเสริมการอ่านหนังสือในเรือนจำ
- จัดตั้งศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานในเรือนจำ
- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด

ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

- การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและสงเคราะห์หลังปล่อย
- ขับเคลื่อนและยกระดับศูนย์การประสานการมีงานทำ (C.A.R.E) รวมถึงการพัฒนากระบวนการติดตามหลังปล่อย ให้เป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
- ปรับปรุงอาคารศูนย์พักพิงชั่วคราว (บ้านสวัสดิ์) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วแต่ไม่มีที่พักอาศัย

ด้านการศึกษา

- ยกระดับการศึกษา (Anywhere Anytime)
- หลักสูตรให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี
- พัฒนาการศึกษาทางเลือก
- พัฒนาห้องสมุดพร้อมปัญญา
- พัฒนาห้องเรียนออนไลน์
- ส่งเสริมให้ ผตข.จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านยาเสพติด

- จัดตั้งสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในเรือนจำ
- บำบัดและฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติด
- ป้องกันและปราบปรามปัญหาหายาเสพติดในเรือนจำ

กรมราชทัณฑ์

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
ปี พ.ศ. 2567 และ 2568

ภาพรวม

พ.ศ. 2567

- แผน 14,888.6124 ล้านบาท
- เบิกจ่าย 14,125.9057 ล้านบาท (94.88%)

รายจ่ายลงทุน

เบิกจ่าย 1,629.5881 ลบ. (59.26%)

แผน 2,749.7973 ลบ.

รายจ่ายประจำ

เบิกจ่าย 12,496.3176 ลบ. (102.95%)

แผน 12,138.8151 ลบ.

ภาพรวม

พ.ศ. 2568

- แผน 16,972.6533 ล้านบาท
- เบิกจ่าย 11,290.4025 ล้านบาท (66.52%) (30 มิ.ย. 68)

รายจ่ายลงทุน

เบิกจ่าย 1,019.8383 ลบ. (27.35%)

แผน 3,728.9755 ลบ.

รายจ่ายประจำ

เบิกจ่าย 10,270.5642 ลบ. (77.55%)

แผน 13,243.6778 ลบ.

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1 ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐาน

- การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล (Mandela Rules และ Bangkok Rules)
- การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในหลักสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocent) โดยการแยกพื้นที่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีออกจากผู้ต้องขังเด็ดขาด

การบริหารโทษ

- การพักการลงโทษ (กรณีปกติ 29,368 ราย : กรณีพิเศษ 11,795 ราย)
- การลดวันต้องโทษ 2,633 ราย
- การเลื่อนชั้นผู้ต้องขัง

การแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

- การเกลี่ยย้ายผู้ต้องขัง การใช้พื้นที่เรือนจำชั่วคราว และเรือนจำโครงสร้างเบา มารองรับผู้ต้องขัง
- การเปิดใช้เรือนจำแห่งใหม่ในจังหวัดระยอง

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2 ด้านการดูแลและพัฒนา คุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง

การดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง

- บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้ต้องขัง ภายใต้โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เช่น บริการแพทย์เข้าตรวจในเรือนจำ แพทย์จิตอาสา บริการทันตกรรมเคลื่อนที่มีระบบการตรวจรักษาผ่าน Telemedicine (141 แห่ง) มีการขึ้นทะเบียนสิทธิการรักษา (ร้อยละ 98.10) มีการจัดทำห้องควบคุมผู้ต้องขังที่โรงพยาบาล (136 แห่ง)
- มีการประเมินคุณภาพสถานพยาบาลเรือนจำ ตามมาตรฐานหน่วยบริการปฐมภูมิของกระทรวงสาธารณสุข (101 แห่ง ระหว่างดำเนินการ 40 แห่ง)
- เพิ่มบริการด้านการควบคุมป้องกันโรค ตามชุดสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมให้แก่ผู้ต้องขัง
- ดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญในเรือนจำ โดยการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้แก่ วัคซีนไข้หวัดใหญ่ และวัคซีนหัดเยอรมัน
- เรือนจำกว่าร้อยละ 90 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับผู้ต้องขัง (10 ด้าน) รอบที่ 1 โดยครอบคลุมระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมสุขภาพผู้ต้องขังในเรือนจำ เช่น ด้านสุทกรรม ด้านโรงเลี้ยง ด้านน้ำปลอดภัย ด้านการจัดการขยะ
- จัดระบบการดูแลผู้ต้องขังป่วยโรคทางจิตเวช (คัดกรอง/บำบัดรักษา/เตรียมความพร้อมก่อนพ้นโทษ/การส่งต่อ)

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3 ด้านการป้องกันปราบปราม ยาเสพติดและบำบัดรักษา

การจับกุมตรวจค้นเรือนจำ

- สุ่มตรวจหาสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ (9,498 คน) และผู้ต้องขัง (42,122 คน)
- จับกุมตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ (ยาเสพติด/โทรศัพท์เคลื่อนที่)
ตรวจค้นกรณีปกติ จำนวน 10,975 ครั้ง
ตรวจค้นกรณีพิเศษ จำนวน 8 ครั้ง

การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

- เรือนจำ/ทัณฑสถาน 142 แห่ง ขับเคลื่อนภารกิจ ชมรม To be number one โดยจัดกิจกรรมดนตรี กีฬา วาดภาพเหมือน ภาพสื่อน้ำมัน ฯลฯ

การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

- จัดตั้งสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในเรือนจำ เป้าหมาย 133 แห่ง กลุ่มผู้ติด > รูปแบบชุมชนบำบัด ผู้ผ่านการบำบัด 4,188 คน (เป้าหมาย 4,000 คน)
กลุ่มผู้เสพ > รูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับผู้เสพยาเสพติด ผ่านการบำบัด 14,368 คน (เป้าหมาย 18,000 คน)
- การพัฒนาพฤตินิสัยตามลักษณะคดี
กลุ่มผู้ค้ารายย่อย > ผ่านการอบรมโปรแกรมการแก้ไขผู้ค้ายาเสพติด 17,130 คน (เป้าหมาย 27,000 คน)

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

4

ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง

การจัดการศึกษา

- ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังในกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือจนถึงระดับปริญญาตรี (ภาคเรียนที่ 2/2567) จำนวนรวม 51,444 คน
(ขณะที่มีผู้ต้องขังยังไม่จบการศึกษา ภาคบังคับ จำนวน 227,049 คน)
- ขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน ร่วมกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือก (นำร่องเรือนจำต้นแบบ 13 แห่ง)

การฝึกวิชาชีพและส่งเสริมทักษะการทำงาน

- จัดตั้งเรือนจำอุตสาหกรรม (1 เขต 1 เรือนจำอุตสาหกรรม)
- เรือนจำท่องเที่ยว 23 แห่ง / Soft Power มวยไทย จำนวน 18 ค่าย ร่วมกับ กกท. และเครือข่ายในการส่งเสริมจัดตั้งให้มีค่ายมวย
- จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และทดสอบฝีมือแรงงาน จำนวน 10 แห่ง
- การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาไทย (ศิลปะช่างสิบหมู่/เครื่องถม/กระเป๋าย่านลิเภา)
- การจัดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ ครั้งที่ 54 ณ อิมแพ็ค อารีน่า เมืองทองธานี

โครงการอ่านหนังสือ ลดวันต้องโทษ (Read for Release)

- นำร่องในเรือนจำ/ทัณฑสถาน จำนวน 21 แห่ง โดยเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้จากการอ่านเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ ในการพัฒนาตนเอง ขับเคลื่อนโครงการโดยเชื่อมโยงการอ่านหนังสือกับประโยชน์ด้านการเลื่อนชั้น คุชนานไปกับการแก้ไข พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ 2560

การทำงานสาธารณประโยชน์

- จัดตั้งศูนย์พัฒนาการทำงานผู้ต้องขัง เพื่อส่งนักโทษออกไปทำงานสาธารณะ (จำนวน 1,619 ราย) ในรูปแบบ CSR ในการช่วยเหลือประชาชน เช่น กรณีภัยพิบัติ ภาคเหนือ (สร้างบ้านทดแทนให้ประชาชน จำนวน 19 หลัง) ภาคใต้ (ซ่อมแซมบ้านเรือนประชาชน จำนวน 34 หลัง ซ่อมแซมจักรยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่ประสบอุทกภัย) การลอกท่อระบายน้ำ (บริเวณถนนแจ้งวัฒนะ คูคลองสาธารณะ) ปลุกป่า และเก็บขยะ

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

5 ด้านการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อย

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และสร้างการยอมรับของสังคม

- โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังกลุ่มทั่วไป 24,832 ราย (ณ วันที่ 1 ก.ค. 2568)
- โครงการโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์ 10,955 ราย
- ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (C.A.R.E.) (การจัดหางาน การให้ทุนประกอบอาชีพ การติดตามภายหลังพ้นโทษ ฯลฯ) มีผู้เข้าใช้บริการ 71,554 ราย
- ส่งเสริมศักยภาพผู้ก้าวพลาด ภายใต้งานมหกรรมรวมพลคนหลังกำแพง / เป็ดรับอาสาสมัครราชทัณฑ์ เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
- โครงการ Yellow Ribbon Thailand Presents ราชทัณฑ์ Run for Relife 2025 ภายใต้แนวคิด “ราชทัณฑ์แก้ไข คนไทยให้อีกาส” เพื่อนำไปสบทบทุนซ่อมแซมและปรับปรุงบ้านกึ่งวิถี (Half House)

การช่วยเหลือผู้พ้นโทษ/ผู้ต้องขัง

- การติดตามผู้พ้นโทษผ่านระบบ CARE support พบว่ามีงานทำ 17,981 คน จากจำนวน 19,783 คน
- บันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ กยศ. เพื่อพักชำระหนี้และปรับโครงสร้างหนี้ (ผู้ต้องขัง 4,700 คน มูลหนี้ประมาณ 270 ล้านบาท)
- การให้ทุนประกอบอาชีพของมูลนิธิพิบูลสงเคราะห์และมูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 81 คน และปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 32 คน (ต.ค. 67 – ปัจจุบัน) รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น 376,630 บาท
- ความร่วมมือกับองค์กรไม่แสวงหากำไร เช่น มูลนิธิบ้านพระพร ในการดูแลหลังพ้นโทษ (การฝึกวิชาชีพ/การให้ที่พักพิงชั่วคราว)
- การร่วมมือสร้างงานสร้างอาชีพ ร่วมกับภาครัฐและเอกชน โดยมีการจัดทำ MOU จำนวน 31 ฉบับ เช่น บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพเลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชอาหารสัตว์ (หญ้าเนเปียร์) ระหว่างกรมราชทัณฑ์ กรมปศุสัตว์ องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และบริษัท ซีจีเคที จำกัด และบันทึกความเข้าใจความร่วมมือการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์

ผลการดำเนินงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

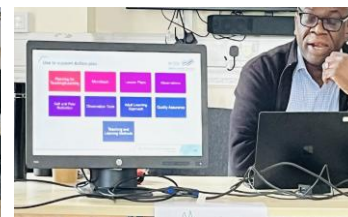
การพัฒนาบุคลากร

- พัฒนาฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะให้เจ้าหน้าที่ มีความร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น UNODC ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน (Work Plan) สถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักร ในการแลกเปลี่ยนการพัฒนางานร่วมกัน การพัฒนาบุคลากร เข้ารับการฝึกอบรมปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการตรวจราชการให้เป็นมาตรฐาน และกรมราชทัณฑ์ต้องกองในการจัดส่งเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการพิเศษเข้ารับการฝึกอบรม
- เข้าร่วมการประชุม
 - คณะผู้แทนไทยในการนำเสนอรายงานประเทศตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายหรือเยี่ยงศักดิ์ศรี ฉบับที่ 2
 - ประชุมงานผู้บริหารราชทัณฑ์ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (Asian and Pacific Conference of Correctional) ครั้งที่ 42
 - เข้าร่วมการประชุม ASEAN Regional Correctional Conference (ARCC) ครั้งที่ 2
 - เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการฟื้นฟูและป้องกันการใช้ยาเสพติด โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ประจำปี 2025 (Evidence Informed Drug (ERP) Workshop)

การพัฒนาระบบ

- การพัฒนาระบบข้อมูลผู้ต้องขังใหม่เพื่อให้เชื่อมโยงข้อมูลจากเรือนจำทั่วประเทศได้แบบ Real time และให้บริการข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาระบบจัดเก็บเอกสารจากศาลให้เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้บริการเชื่อมโยงข้อมูลแก่หน่วยงานภายนอก อาทิ สปสช. สตช.
- การให้บริการเยี่ยมญาติออนไลน์ผ่าน Video Calling Application เช่น Line
- พัฒนาระบบสำหรับจองเยี่ยมผู้ต้องขัง และอยู่ระหว่างการทดลองระบบเยี่ยมญาติออนไลน์
- การนำกล้องติดตามตัว (Body Camera) มาใช้เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- การจัดทำ Line Official Account และ Facebook Page เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร
- การจัดทำระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการแก่ญาติและผู้ต้องขัง

6 ด้านการบริหารและการพัฒนา ระบบงาน

การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการงานราชทัณฑ์

- จำหน่ายผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ (หัตถ์เผยแพร่) ภายใต้ชื่อ “Wansook - วันสุข” ผ่าน Facebook Live และ Shopee
- พัฒนารูปแบบการศึกษาระบบในรูปแบบทางไกล (Distance Learning)
- ยกระดับการศึกษา “Anywhere Anytime”
- อบรมหลักสูตรให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี (การทำสื่อมัลติมีเดีย/ห้องเรียนดิจิทัล) กับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- รายการ กพน. ทอล์ค เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาอาชีพ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ด้านผู้ต้องขัง

1. ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ
จำนวนผู้ต้องขังราชทัณฑ์ 301,765 คน (20 ก.ค. 2568)
ความจุมาตรฐาน 2.25 ตรม./คน
= มีพื้นที่รองรับผู้ต้องขัง 174,512 คน
ปัจจุบัน **บริหารความจุได้เพียง 1.2 ตรม./คน**
2. อัตราการกระทำผิดซ้ำภายหลังการปล่อยตัว
1 ปี = 20.53%
2 ปี = 25.50%
3 ปี = 27.06%

ด้านบุคลากร

1. สวัสดิการบ้านพักข้าราชการไม่เพียงพอ
ในปัจจุบัน สภาพบ้านพักข้าราชการมีอายุการใช้งาน
มาเป็นเวลานาน
2. ความตรากตรำในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ทำงาน 24 ชั่วโมง ก่อให้เกิดความเครียดสะสม
(สถิติการฆ่าตัวตายของเจ้าหน้าที่ ปี พ.ศ. 2566 จนถึง
ปัจจุบัน รวม 9 ราย)

ด้านงบประมาณ

1. งบประมาณด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
ปีงบฯ 2569 52,221,600 บาท
จำนวนผู้ต้องขังราชทัณฑ์ 301,765 คน
คิดเป็นค่าเฉลี่ย 173 บาท/คน
2. งบประมาณด้านการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด
ปีงบฯ 2569 31,872,800 บาท
จำนวนผู้ต้องขังที่ต้องเข้ารับการบำบัด 159,165 คน
คิดเป็นค่าเฉลี่ยภาพรวมของโปรแกรมบำบัด
2,276 บาท/คน
ซึ่งสามารถทำให้บำบัดได้จริงเพียง 14,000 คน
3. งบประมาณด้านการพัฒนาบุคลากร
ปีงบฯ 2569 3,582,700 บาท

ผลการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ

ประเด็นข้อสังเกต : ข้อ 1 ควรทบทวนกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาผู้กระทำความผิดซ้ำและฟื้นฟูเยียวยาในระยะยาว โดยกำหนดมาตรการในเชิงป้องกันและยับยั้งมิให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ เพื่อลดการบ่มเพาะพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด ตตินิสัย ตลอดจนควรกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือระเบียบที่เหมาะสมเพื่อลดข้อกังวลหลังจากผู้ต้องหาพ้นโทษ เช่น มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพให้ผู้ต้องหาที่มีรายได้ เป็นต้น เพื่อให้สังคมเกิดความมั่นใจว่านักโทษที่ผ่านการดูแลจากกรมราชทัณฑ์ได้กลับตัวกลับใจเป็นคนดีของสังคมอย่างแท้จริง

1. จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อแยกประเภทของผู้ต้องขังและกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (Sentence Plan)
2. กำหนดพื้นที่ที่ชัดเจนในการแยกการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังระหว่างไม่ให้ปะปนกัน ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนในเรื่องของหลักสิทธิมนุษยชน และป้องกันการถ่ายทอดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

1. จัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง โดยมีเป้าหมายให้จบการศึกษาภาคบังคับ
2. บำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้เสพ ผู้ติด ผู้ใช้
3. ยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้กับผู้ต้องขัง
4. ฝึกวิชาชีพทั้งระยะสั้น - ยาว ให้กับผู้ต้องขัง
5. อบรมพัฒนาจิตใจ โดยทุกโครงการมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนทางพฤติกรรม

การจัดตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์ CARE) เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีความรู้และสามารถนำความรู้จากการอบรมวิชาชีพไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ

ผลการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ

ประเด็นข้อสังเกต : ข้อ 2 ควรหาแนวทางนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) มาใช้เป็นมาตรการทางเลือกที่จะใช้ควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการพิจารณาคดีแทนการคุมขังในเรือนจำ โดยให้ผู้ต้องหามีโอกาสได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวมากขึ้น อันจะเป็นการแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นคุกทางหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานได้มีการเช่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว จำนวน 30,000 เครื่อง แต่การนำเครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาแทนการคุมขังในเรือนจำยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงควรบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้ขอรับงบประมาณเช่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบที่เกี่ยวข้องจำนวน 20,000 ชุด สำหรับดำเนินการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (EM) มาใช้ในงานราชทัณฑ์ โดยใช้สำหรับกลุ่มผู้ต้องขัง 4 ประเภท เพื่อติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขัง เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ ของเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ได้แก่

- 1) ใช้กับกลุ่มผู้ต้องขัง ตามมาตรา 33 (พ.ร.บ.ราชทัณฑ์) ที่ไปคุมขังในสถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำ
- 2) ผู้ต้องขังป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลนอกเรือนจำ
- 3) ผู้ต้องขังออกทำงานสาธารณะ
- 4) ผู้ต้องขังออกทำงานภายนอกเรือนจำ (จ่ายนอก)

ผลการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญ

ประเด็นข้อสังเกต : ข้อ 3 ควรเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น
ในกระบวนการยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้

กรมราชทัณฑ์ มีการกำหนดและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อสั่งการ อย่างเคร่งครัด และได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นมาตรฐาน (SOPs) ทั้งในเรื่องของการควบคุม การแก้ไข การให้การรักษาพยาบาล และการปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ กรมราชทัณฑ์ได้มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน บนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชนและความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีการประชาสัมพันธ์ในส่วน of ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมถึงการปฏิบัติงานอื่น ๆ ของกรมราชทัณฑ์ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจในการทำงาน และสร้างการยอมรับในตัวผู้ต้องขังหลังพ้นโทษให้กับสังคม เพื่อให้สังคมได้เปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นได้กลับตนเป็นคนดี และไม่กระทำผิดซ้ำอีก และจะดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณ
คณะกรรมการธิการทุกท่าน